

spiritualità, 3, Città Nuova Editrice, Roma 1990, str. 2277) i zaželimo da *Duhovna borba* što prije ugleda svjetlo dana i na hrvatskom jeziku.

Mladen Parlov

NOVI PRIRUČNIK DOGMATIKE

Theodor Schneider (hrsg.), *Handbuch der Dogmatik*, Patmos Verlag, Düsseldorf 1992, sv. I, XXIV + 584 str.; sv II, XXV + 611 str.

Nakon posaborskog razdoblja istraživanja na području teologije, što su imala voditi k njezinoj obnovi prema zamisli Sabora, pojavljuju se, u posljednje vrijeme, nove sinteze. Prošle godine izašao je iz tiska, na njemačkom jeziku, priručnik katoličke dogmatike u dva sveska, koji, prema nakani sastavljača, želi dati cjelovit pregled sadržaja vjere kako se obrađuju u današnjoj školskoj teologiji. Pružajući potrebne podatke s pojedinih područja dogmatske teologije, priručnik želi biti pozdano pomagalo u radu u prvom redu studentima teologije, a zatim i svima onima koji se zanimaju za pitanja vjere. Djelo je rezultat timskog rada, a izrađeno je pod vodstvom poznatog teologa Th. Schneidera, profesora dogmatske teologije na teološkom fakultetu sveučilišta u Mainzu.

U pristupu građi priručnik se ravna prema zahtjevima Sabora, iznesenim u OT br. 16, što se odnose na ustroj i način izlaganja dogmatske teologije. Na toj crti, obrađivanje cjelokupne tematike dobiva naglašeno povijesno-spasenjsko obilježje. S tim u vezi ističe se u predgovoru, da je u zasnivanju cjelovitog prikaza od početka, kao crvena nit, sastavljače vodila misao o istinskom životu, što ga živi Bog omogućuje ljudima. Promatranje vjere kao života u Božjoj naklonosti zahtijeva da se o vjeri u trojedinoga Boga govori ne samo na početku priručnika, u nauci o Bogu, nego da ova tema prožima sve traktate. To je autorima bio razlog da traktat o Trojstvu smjeste na kraj priručnika jer nauka o Trojstvu povezuje i tematizira cjelovitost života u vjeri, nadi i ljubavi, življena u punini Božjega života (str. XXIII).

Tematska raščlamba priručnika ostaje kod klasične podjele na traktate. U uvodnom dijelu, koji nosi naslov Prolegomena, J. Werbick obrađuje znantveno-teoretsku problematiku dogmatske teologije, njezino polazište, pretpostavke i metodu. Isti je autor izradio i traktat o Trojstvu, koji je smješten ne iza nauke o Bogu, već na kraju priručnika. Nakon uvodnih hermenutskih razmišljanja dolaze nauka o Bogu i traktat o stvaranju, koje su napisali D. Sattler i Th. Schneider.

U prvom svesku nalaze se još kristologija i pneumatologija, kojih su autori H. Kessler odnosno B. J. Hilberath. Ovaj potonji napisao je i traktat o milosti, koji se nalazi na početku drugoga sveska. Autor traktata o ekleziologiji je S. Wiedenhofer. Traktat mariologije napisali su A. Müller i D. Sattler, a sakramentologiju i eshatologiju obradio je F. J. Nocke. Za produbljenje pojedinih pitanja, na kraju svakog traktata donesena je važnija literatura na njemačkom jeziku. U dodatku na kraju svakog sveska nalaze se, uz skraćenice i navedenu literaturu, stvarno kazalo i kazalo osoba te bilješke o autorima.

Značajka je priručnika u novom metodološkom pristupu cjelokupnoj tematici, u kojem dolazi do izražaja ne samo saborsko formuliranje temeljnih teoloških pojmova i postavki, već i način na koji je Sabor obrađivao teološke probleme. Kod svih traktata izlaganje građe ima isti slijed. U prvome dijelu, koji nosi naslov Pristup, opisuje se sadašnja situacija vjere, poteškoće i mogućnosti, te pitanja i zadaće što stoje pred određenom tematikom. Iscrpno izlaganje biblijske nauke, na drugom mjestu, ima se zahvaliti novom vrednovanju Sv. pisma, tj. novom artikuliranju pojma objave i osmišljenju odnosa između Pisma, tradicije i učiteljstva. Ova uloga Sv. pisma u okviru dogmatske teologije vodi k izricanju teologije u kontekstu povijesti spasenja. Treći dio obrađuje povijesno-dogmatski razvoj, u kojem se ocrtava trajni proces tumačenja objavljene nauke u pojedinim povijesnim situacijama. Opisujući povijesni hod razvoja teologije, ovaj dio ukazuje na povijesnost pojmovnog artikuliranja i produbljenje znanstvene spoznaje povijesti spasenja. Sustavna refleksija, kao četvrti dio, nastoji, shvaćajući istine vjere u njihovoj cjelovitosti i međusobnoj povezanosti, prikazati ih kao istine za naše životne prilike i omogućiti traženje odgovora na pitanja koja se postavljaju danas. Na ovaj način dogmatska teologija povezuje u sintezu rezultate suvremenih istraživanja s različitim područja teologije kao sastavnicâ iste cjelovite znanosti o vjeri.

Imena autora, predavača sa šest teoloških učilišta, govore da se radi o vrijednom djelu, značajnoj pomoći predavačima i studentima teologije. Njihov timski rad, što daje izvjesnu povezanost samom djelu, pokazuje na koji se način može udovoljiti velikim zahtjevima koje postavljaju različite specijalizacije, a što predstavlja stanovite poteškoće u izradbi sustavne teologije danas, o čemu je pisao H. Schell već godine 1885.

Nadati se, da će se naći prevoditelji i izdavač za hrvatski prijevod ovog priručnika. Bio bi to ne samo znak da naša teologija zauzeto pristupa zadaći posredovanja, već i značajno obogaćenje teološke literature na hrvatskom jeziku.

Anto Šarić